

Kucharscy Consulting – Adam Kucharski

Konsolidacja finansowa wg MSR / MSSF w praktyce

WARSZTATY DLA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Silver
Business
Partner

Authorized Software

WPROWADZENIE

KONSOLIDACJA STATUTOWA – MSR/MSSF

Skonsolidowane sprawozdania finansowe

(wg Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej)

Podmiot, który jest jednostką dominującą, przedstawia **skonsolidowane sprawozdania finansowe**. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe to sprawozdanie finansowe **grupy kapitałowej**, w którym aktywa, zobowiązania, kapitał własny przychody, wydatki i przepływy pieniężne **jednostki dominującej** i jej **jednostek zależnych** są

prezentowane w taki sposób, jakby było ono sprawozdaniem pojedynczej jednostki gospodarczej

WPROWADZENIE

KONSOLIDACJA ZARZĄDCZA

Konsolidacja wykonywana na wewnętrzne potrzeby Grupy Kapitałowej, bazująca na danych (planowanych lub / oraz rzeczywistych), wg dedykowanej struktury Grupy (zarządczej - możliwe, że różnej od statutowej), wg dedykowanych kursów walut (możliwe planowanych / budżetowych), obejmująca wybrane spółki, segmenty, rynki.

Konsolidacja zarządcza jest wykonywana częściej i może obejmować nie wszystkie elementy sprawozdań finansowych.

Konsolidacja zarządcza również polega na sumowaniu, poszczególnych pozycji odpowiednich sprawozdań finansowych jednostki dominującej i jednostek zależnych wg w/w struktury, dokonaniu wyłączeń oraz innych korekt (możliwe – nie wszystkich).

WPROWADZENIE

ODDZIAŁY SAMOBILANSUJĄCE – UoR czy MSR/MSSF

Art. 2 ust. 3 UoR:

Jednostki sporządzające sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, zwanymi dalej „MSR”, **stosują przepisy ustawy** oraz przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie, **w zakresie nieuregulowanym przez MSR.**

WPROWADZENIE

ODDZIAŁY SAMOBILANSUJĄCE - UoR

Art. 51 ust. 1 UoR:

Jednostka, w skład której wchodzi jednostki organizacyjne sporządzające samodzielne sprawozdania finansowe, sporządza łączone sprawozdanie finansowe, będące sumą sprawozdania finansowego jednostki i wszystkich jej oddziałów (zakładów), wyłączając odpowiednio:

- 1) aktywa i fundusze wydzielone
- 2) wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze
- 3) przychody i koszty z tytułu operacji dokonywanych między jednostką a jej oddziałami (zakładami) lub między jej oddziałami (zakładami)
- 4) wynik finansowy operacji gospodarczych dokonywanych wewnątrz jednostki, zawarty w aktywach jednostki lub jej oddziałów (zakładów).

WPROWADZENIE

ODDZIAŁY SAMOBILANSUJĄCE - UoR

Art. 51 ust. 2 UoR:

Do sprawozdania finansowego jednostki, w której skład wchodzi **oddziały (zakłady) znajdujące się poza terytorium RP i tam sporządzające sprawozdania finansowe**, włącza się odpowiednie dane wynikające z bilansów tych oddziałów (zakładów), wyrażone w walutach obcych, przeliczone na walutę polską po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez NBP, natomiast z rachunku zysków i strat – po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów na dzień kończący każdy miesiąc roku obrotowego, a w uzasadnionych przypadkach – po kursie będącym średnią arytmetyczną średnich kursów na dzień kończący poprzedni rok obrotowy i dzień kończący bieżący rok obrotowy, ogłoszonych dla danej waluty przez NBP.

Powstałe na skutek tych przeliczeń różnice wykazuje się w łącznym sprawozdaniu finansowym jednostki, w pozycji „**Różnice kursowe z przeliczenia**”, jako składnik kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny.

Conceptual Framework for Financial Reporting

Conceptual Framework for Financial Reporting was issued by the International Accounting Standards Board in September 2010. It was revised in March 2018.

3.10. A **reporting entity** is an entity that is required, or chooses, to prepare financial statements. A reporting entity can be a **single entity** or a portion of an entity or can comprise more than one entity. A reporting entity **is not** necessarily a **legal entity**.

Conceptual Framework for Financial Reporting

Conceptual Framework for Financial Reporting was issued by the International Accounting Standards Board in September 2010. It was revised in March 2018.

3.11. Sometimes one entity (**parent**) has control over another entity (**subsidiary**).

If a reporting entity comprises both the parent and its subsidiaries, the reporting entity's financial statements are referred to as '**consolidated financial statements**' (see paragraphs 3.15–3.16).

If a reporting entity is the parent alone, the reporting entity's financial statements are referred to as '**unconsolidated financial statements**' (see paragraphs 3.17–3.18).

Conceptual Framework for Financial Reporting

Conceptual Framework for Financial Reporting was issued by the International Accounting Standards Board in September 2010. It was revised in March 2018.

3.12. If a reporting entity comprises two or more entities that are not all linked by a parent-subsidary relationship, the reporting entity's financial statements are referred to as '**combined financial statements**'.

WPROWADZENIE

ODDZIAŁY SAMOBILANSUJĄCE – UoR vs MSR/MSSF

Oddział samobilansujący (UoR) = jednostka organizacyjna sporządzająca samodzielne sprawozdania finansowe -> **sprawozdania łączne**

Oddział samobilansujący (MSR/MSSF) = jednostka zależna lub raportująca -> **sprawozdanie skonsolidowane lub łączne**

WPROWADZENIE

ODDZIAŁY SAMOBILANSUJĄCE – MSR/MSSF

Oddział samobilansujący = jednostka raportująca -> sprawozdania łączne

lub

Oddział samobilansujący = jednostka zależna -> sprawozdanie skonsolidowane

Sprawozdawczość skonsolidowana

Radosław Ignatowski dr hab., prof. Uniwersytetu Łódzkiego, kierownik Zakładu Rachunkowości Międzynarodowej, Katedra Rachunkowości, Wydział Zarządzania UŁ

(...) Rozpatrując różnice między pojęciem i warunkami sprawowania kontroli, w powiązaniu z definicją jednostki dominującej, w myśl ustawy i rozwiązań MSSF 10, trzeba podkreślić, że:

4) w myśl ustawy podmiotem kontroli dla celów SSF może być wyłącznie spółka handlowa (lub jej podobna, jeśli taka jednostka zależna działa na podstawie prawa innego kraju); **MSSF przewidują możliwość kontroli** każdego rodzaju podmiotu (obiekту) gospodarczego, np. spółki cywilnej, czy wyodrębnionych organizacyjnie wewnętrznych obiektów sprawozdawczych, **takich jak np. zakłady lub oddziały (...)**

Data publikacji: 2015-09-01

WPROWADZENIE

ODDZIAŁY SAMOBILANSUJĄCE - ZAGRANICA

Art. 2 ust. 1 pkt 6 UoR:

Przepisy ustawy o rachunkowości stosuje się do oddziałów i przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych.

Art. 45 ust. 1 lit.e) UoR:

Sprawozdania finansowe oddziałów przedsiębiorcy zagranicznego mogą być sporządzane zgodnie z MSR, jeżeli przedsiębiorca ten sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR.

WPROWADZENIE

SPRAWOZDANIE ŁĄCZNE - BADANIE

Art. 64 ust. 3 UoR:

Badaniu podlegają sprawozdania finansowe spółek przejmujących i spółek nowo zawiązanych, sporządzone za rok obrotowy, w którym nastąpiło połączenie, a także **roczne sprawozdania finansowe jednostek sporządzone zgodnie z MSR.**

WPROWADZENIE

WYBRANE DEFINICJE - MSSF 10

Sprawowanie kontroli nad inną jednostką

Jednostka dominująca

Jednostka zależna

Grupa kapitałowa

WPROWADZENIE

WYBRANE DEFINICJE – MSSF 10

Kontrola:

Inwestor kontroluje inwestycję, jeżeli jest narażony na zmienność wpływów lub ma prawa do wpływów tytułem swojego zaangażowania w inwestycję oraz ma możliwość oddziaływania na wysokość tych wpływów poprzez swoją władzę nad jednostką.

Kontrola wymaga więc kumulatywnego spełnienia trzech kryteriów: władzy nad odpowiednimi działaniami, narażenia na zmienność zwrotów z inwestycji oraz sprzężenia między władzą a zwrotami.

WPROWADZENIE

WYBRANE DEFINICJE – MSSF 10

Jednostka dominująca:

Jednostka posiadająca jedną lub więcej jednostek zależnych.

Jednostka zależna:

Jednostka, która jest kontrolowana przez jednostkę dominującą.

Grupa kapitałowa:

Jednostka dominująca wraz z jednostkami zależnymi.

WPROWADZENIE

KONSOLIDACJA WEDŁUG MSR/MSSF – WYBRANE STANDARDY

MSR 7 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

MSR 12 Podatek dochodowy

MSR 21 Skutki zmian kursów wymiany walut obcych

MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe

MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

MSSF 3 Połączenia jednostek

MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe

MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne

MSSF 12 Ujawnienia na temat zaangażowania w inne jednostki

GRUPA KAPITAŁOWA

TRANSAKCJE WEWNĄTRZGRUPOWE Z ODDZIAŁAMI ZAGRANICZNYMI

Ustawa o rachunkowości zawiera regulacje prawne adresowane do jednostek, w skład których wchodzi jednostki organizacyjne sporządzające samodzielne sprawozdania finansowe i wymaga sporządzania łącznych sprawozdań finansowych (art. 51 UoR) oraz stosowania procedur wyłączenia wzajemnych transakcji.

Z kolei MSR/MSSF nie regulują w sposób podobny do UoR podejścia wymaganego przy sporządzaniu łącznych sprawozdań finansowych, stąd w praktyce mogą pojawić się wątpliwości w tym zakresie.

Odpowiednie zastosowanie MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” pozwala właściwie zaadresować proces sporządzania łącznych sprawozdań finansowych zgodnie z MSR/MSSF.

GRUPA KAPITAŁOWA

TRANSAKCJE WEWNĄTRZGRUPOWE Z ODDZIAŁAMI ZAGRANICZNYMI

Zgodnie z wytycznymi Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), umowami w sprawie unikania podwójnego opodatkowania (UPO) oraz ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) zagraniczny zakład (w tym oddział) należy traktować jak niezależnego przedsiębiorcę, realizującego transakcje z jednostką macierzystą (Centralą).

Do zakładu należy przypisać takie zyski jakie uzyskałby, gdyby był odrębnym i niezależnym przedsiębiorstwem prowadzącym taką samą lub podobną działalność na tych samych lub podobnych warunkach.

GRUPA KAPITAŁOWA

TRANSAKCJE WEWNĄTRZGRUPOWE Z ODDZIAŁAMI ZAGRANICZNYMI

Zasady wymagane przez prawo podatkowe (międzynarodowe i krajowe) w zakresie posiadania przez oddział statusu zagranicznego zakładu oraz identyfikacji i wyceny wzajemnych świadczeń pomiędzy Centralą i oddziałami zagranicznymi można zastosować do ewidencji zdarzeń w lokalnych księgach rachunkowych na potrzeby rozliczeń podatkowych oraz sporządzenia sprawozdań (jednostkowych i łącznego) oraz analiz zarządczych.

Jest to jeden z nielicznych przypadków, kiedy stosowanie się do przepisów prawa podatkowego pozwoli wypełnić wymogi sprawozdawcze i uczyni zadość zasadzie „przewagi treści nad formą”.

GRUPA KAPITAŁOWA

TRANSAKCJE WEWNĄTRZGRUPOWE Z ODDZIAŁAMI ZAGRANICZNYMI

Każda nowa umowa zawarta na terytorium rejestracji zagranicznego oddziału wymaga dodatkowego opisu ze wskazaniem jej biznesowego charakteru oraz funkcji pełnionych przez jednostki powiązane (Centrala i oddziały), zaangażowanych przez nich zasobów (aktywa trwałe i obrotowe, załoga, aktywa pieniężne) wraz z opisem ponoszonych ryzyk (kapitałowe, walutowe, kredytowe, płynności).

Transakcje wewnętrzne pomiędzy Centralą i oddziałami wymagają identyfikacji poprzez ich porównanie do podobnych transakcji z podmiotami posiadającymi odrębną formę prawną z podziałem na poszczególne rodzaje (zgodnie z ich treścią ekonomiczną).

GRUPA KAPITAŁOWA

TYPOWE TRANSAKCJE WEWNĄTRZGRUPOWE Z ODDZIAŁAMI ZAGRANICZNYMI

Wykaz wybranych **typowych quasi-transakcji** w relacji „**centrala – oddział zagraniczny**”, których nazewnictwo powstało poprzez analogię do rzeczywistych pod względem prawnym transakcji, o podobnej **treści ekonomicznej** występujących w relacji „**jednostka dominująca – spółka zależna**”:

Sprzedaż-zakup aktywów, czyli trwałe i odpłatne przekazywanie aktywów trwałych lub obrotowych

Leasing, czyli tymczasowe i odpłatne użytkowanie aktywów trwałych

Sprzedaż-zakup usług, czyli odpłatne świadczenie kompleksowych usług

Refaktura, czyli obciążenie innej jednostki powiązanej poniesionymi na jej rzecz kosztami bez narzutu marży

Zaliczka, czyli przekazywanie środków pieniężnych na poczet zapłaty za przyszłe dostawy

GRUPA KAPITAŁOWA

TYPOWE TRANSAKCJE WEWNĄTRZGRUPOWE Z ODDZIAŁAMI ZAGRANICZNYMI

Transfer, czyli trwałe (o charakterze kapitałowym) przekazywanie środków pieniężnych

Konwersja, czyli trwałe rozliczenie wzajemnych rozrachunków, które skutkuje zamianą pozycji pieniężnych na pozycje niepieniężne

Cesja, czyli odpłatne przekierowanie na inną jednostkę powiązaną należności lub zobowiązań za wykonane dostawy lub poniesione koszty dotyczące innych podmiotów

Kompensata, czyli uzgodnienie i umorzenie (rozliczenie) wzajemnych należności i zobowiązań

Pożyczka, czyli tymczasowe (odpłatne lub nieodpłatne) przekazywanie środków pieniężnych (do zwrotu w ustalonym terminie / terminach, za dodatkowym wynagrodzeniem lub bez wynagrodzenia)

DOBRE PRAKTYKI

ORGANIZACJA PROCESU KONSOLIDACJI FINANSOWEJ – JEDNOSTKI ZAGRANICZNE

Za dane jednostkowe odpowiadają poszczególne jednostki, nie zespół konsolidacyjny

Zespół konsolidacyjny weryfikuje dane jednostkowe i przekazuje jednostkom podsumowanie / ocenę jakości danych wejściowych

Korekty występujące w procesie konsolidacji należy podzielić na korekty dostosowujące (dane jednostkowe) i korekty/eliminacje konsolidacyjne (dane skonsolidowane)

Korekty dostosowujące należy zaewidencjonować w księgach lokalnych (opcja – konta pozabilansowe)

Pakiet konsolidacyjny zazwyczaj się różni od lokalnych wymogów sprawozdawczych

Audytor zewnętrzny lub wewnętrzny powinien zweryfikować dane zaprezentowane w pakiecie konsolidacyjnym

DOBRE PRAKTYKI

ORGANIZACJA PROCESU KONSOLIDACJI FINANSOWEJ – JEDNOSTKI ZAGRANICZNE

Zasada „lustra” przy ewidencji wzajemnych transakcji

Zasada „sprzedający ma zawsze rację” przy uzgadnianiu wzajemnych obrotów i sald

Zasada wyceny rozrachunków wzajemnych według kursów grupy kapitałowej

Ewentualne różnice z wzajemnych uzgodnień rozlicza się wynikowo, nie przez różnice kursowe z przeliczenia w kapitałach własnych

KUCHARSCY CONSULTING – ADAM KUCHARSKI

adam@kucharscy-consulting.pl

natalia@kucharscy-consulting.pl

www.kucharscy-consulting.pl

Silver
Business
Partner

Authorized Software
